

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 122/05-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. júna 2005 predbežne prerokoval sťažnosť P. H., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. A. G., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 35 E 1789/03 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. H. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) bola 4. marca 2005 doručená sťažnosť P. H., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. A. G., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 35 E 1789/03.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 6 C 148/00 z 22. marca 2001 bolo manželstvo sťažovateľa rozvedené. Okresný súd uvedeným rozsudkom schválil aj rodičovskú dohodu, na základe ktorej zveril obe maloleté deti pochádzajúce z manželstva do výchovy matke a sťažovateľa zaviazal prispievať na výživu maloletých detí. Predmetom tejto dohody však nebola úprava styku sťažovateľa s maloletými deťmi. Pretože bývalá manželka začala sťažovateľovi od polovice roku 2001 bezdôvodne odopierať stretnutie s deťmi, sťažovateľ podal okresnému súdu 21. marca 2002 návrh na úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom, na základe ktorého okresný súd rozsudkom sp. zn. 38 P 25/02 zo 14. januára 2003 upravil styk sťažovateľa s maloletými deťmi. Matka maloletých detí však nerešpektovala ani toto právoplatné rozhodnutie a sťažovateľovi odmietla umožniť stretávanie s deťmi.

Dňa 25. apríla 2003 sa sťažovateľ znova obrátil na okresný súd s návrhom na výkon rozhodnutia sp. zn. 38 P 25/02 o úprave styku s maloletými deťmi. Z dôvodu nečinnosti okresného súdu v predmetnej veci sťažovateľ 2. marca 2004 podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní. Okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 25. jún 2004, následne na 3. september 2004 a 1. október 2004. Podľa tvrdenia sťažovateľa predmetné pojednávania neviedli k náprave. Na pojednávaní 14. januára 2005 sťažovateľ *„vedomý si svojej bezmocnosti zobral svoj návrh na výkon rozhodnutia späť“*.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza: *„Od podania vyššie uvedeného návrhu na výkon súdneho rozhodnutia o úprave styku s maloletými deťmi podaný na Okresnom súde Bratislava III až do dnešného dňa, t. j. skoro 21 mesiacov, Okresný súd Bratislava III v danej veci nekonal a ani nijak nerozhodol. Sťažovateľ sa nemohol domôcť svojho práva a to napriek právoplatnému a vykonateľnému rozhodnutiu súdu. (...) Vzhľadom na fakt, že Okresný súd Bratislava III v danej veci už viac ako 21 mesiacov nič podstatné nevykonal, máme za to, že uvedený súd porušil čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR (...)*

nekonaním Okresného súdu Bratislava III bolo porušené právo sťažovateľa vyplývajúce z čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, zákon č. 460/1992 Zb., na základe ktorého má každý právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.“

Sťažovateľ sa v sťažnosti domáhal aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia z nasledovného dôvodu: „Podľa § 56, ods. 4 a 5 Zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky a konaní pred ním a o postavení jeho sudcov si uplatňujeme primerané finančné zadosťučinenie za porušenie ústavného práva sťažovateľa (...), keďže takéto porušenie mu bráni vo výkone svojich práv, čím mu vzniká nemajetková ujma (...), ktorá je spôsobená pocitom neistoty, krivdy a úzkosti vyplývajúcej zo situácie, keď napriek právoplatnému a vykonateľnému rozsudku súdu sa nemôže domôcť svojho práva a súd neprimerane dlhú dobu nevie svoje rozhodnutie vykonať a nijak nekoná.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Ústavné právo sťažovateľa P. H., trvale bytom: B., korešpondenčná adresa: B. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III, v konaní, č. k.: 35 E/1789/03 bolo porušené.

Sťažovateľovi P. H. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie, a to vo výške 800.000,- Sk (slovom osemstotisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť sťažovateľovi P. H. trovy konania a trovy právneho zastúpenia vo výške 5.300,- Sk, v zmysle § 11 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. (náhrada za 2 úkony po 2.500,- Sk a 2 x režijný paušál po 150,- Sk) a to do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu navrhovateľa: JUDr. A. G., advokáta (...).“

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k prijateľnosti sťažnosti na ďalšie konanie písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda JUDr. B. T. listom z 29. apríla 2005 sp. zn. Spr. 3299/2005 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom zo 14. júna 2005.

Predseda okresného súdu okrem prehľadu procesných úkonov okresného súdu v predmetnej veci vo svojom vyjadrení uviedol: *„Sťažovateľ je nespokojný s postupom súdu vo veci výkonu rozhodnutia, ktoré eviduje tunajší súd pod sp. zn.: 35 E 1789/03. (...) 14. 1. 2005 súd konanie zastavil. Rozhodnutie o zastavení konania nadobudlo právoplatnosť dňa 15. 3. 2005. Dôvodom zastavenia konania bol návrh otca na zastavenie exekúcie.“*

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom vyjadrení okrem iného uviedol: *„Samotné nadobudnutie právoplatnosti uznesenia Okresného súdu Bratislava III o zastavení konania nemá podľa nášho názoru vplyv na skutočnosť, že konaním súdu boli porušené práva sťažovateľa. Je pravdou, že sťažovateľ na pojednávaní dňa 14. 01. 2005 zbral svoj návrh na výkon rozhodnutia späť, načo Okresný súd Bratislava III vydal uznesenie o zastavení konania, ktoré dňa 15. 03. 2005 nadobudlo aj právoplatnosť. Avšak sťažovateľ tak učinil až v stave rezignácie, frustrácie a len z toho dôvodu, že v priebehu tak dlhého obdobia nekonania a obdobia 21 mesiacov, čo mu bolo bránené v styku so svojimi deťmi, došlo ku zmene pomerov na strane detí (...).“*

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy: *„Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo*

slobody porušil, vo veci konal.“

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy: „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.“

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či sťažnosť spĺňa všeobecné, ako aj osobitné náležitosti upravené najmä v § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde a či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z vyjadrenia účastníkov konania ústavný súd zistil, že vo veci vedenej pod sp. zn. 35 E 1789/03 okresný súd konanie v predmetnej veci uznesením zo 14. januára 2005 zastavil na základe podnetu sťažovateľa, ktorý na pojednávaní 14. januára 2005 svoj návrh na výkon rozhodnutia zobrať späť. Uznesenie o zastavení konania nebolo v zákonnej lehote napadnuté odvolaním a 15. marca 2005 nadobudlo právoplatnosť.

Vydaním uznesenia o zastavení konania vo veci samej 14. januára 2005 a jeho doručením okresný súd vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľa, ktorá bola navyše odstránená z iniciatívy samotného sťažovateľa, a to na základe jeho návrhu na späťvzatie návrhu na výkon rozhodnutia. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd nemohol vykonávať, a preto bolo

treba vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty skončila rozhodnutím (14. januára 2005) pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (4. marca 2005).

Ústavný súd poukazuje na to, že účastník konania späťvzatím návrhu pred začatím pojednávania uplatnil svoje ústavné právo na autonómiu vôle strán, a ak je návrh účinne vzatý späť celkom, súd nemá inú zákonnú možnosť, než v dôsledku tohto jeho procesného úkonu konanie podľa § 96 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku zastaviť (m. m. I. ÚS 59/00, I. ÚS 27/02). Je síce pravdou, že právnou istotu vytvára až právoplatné rozhodnutie súdu, avšak v tomto prípade rozhodnutie o zastavení konania už nie je meritórnym rozhodnutím o predmete sporu vymedzenom návrhom na začatie konania. Podľa názoru ústavného súdu sa takýmto procesným úkonom účastníka konania v zásade mení aj záujem o odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa účastník nachádzal počas súdneho konania pred týmto procesným úkonom.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v čase podania sťažnosti (4. marca 2005) už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne priet'ahy v ňom (m. m. IV. ÚS 214/03, II. ÚS 1/05, IV. ÚS 73/05). Právoplatnosť rozhodnutia okresného súdu síce nastala až desať dní po tom, ako bola ústavnému súdu doručená sťažnosť sťažovateľa, ale k odstráneniu stavu právnej neistoty došlo už 14. januára 2005, keď okresný súd rozhodol uznesením o zastavení konania, ktoré nebolo v zákonnej lehote napadnuté odvolaním podaným niektorým z do úvahy prichádzajúcich oprávnených subjektov, teda pred doručením sťažnosti ústavnému súdu (m. m. II. ÚS 31/03, IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 61/03).

Tento skutkový stav bol so zreteľom na obsah sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel ustanovenia čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru základom pre rozhodnutie ústavného súdu, že sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená. Z tohto dôvodu ju ústavný súd odmietol už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá a rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti na rozhodnutie, ktorou sa sťažovateľ domáha jeho priznania, nezaoberal.

Napriek skutočnosti, že sťažovateľ vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 20. júna 2005 uvádza okrem porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aj porušenie základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru, nadväzne na toto svoje tvrdenie neupravil petit v sťažnosti doručenej ústavnému súdu 4. marca 2005, naopak, v predmetnom vyjadrení uviedol: „(...) *nad'alej trváme na ústavnej sťažnosti podanej 04. 03. 2005 na Ústavný súd SR*“, z čoho vyplýva, že sťažovateľ napáda porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v zmysle petitu sťažnosti zo 4. marca 2005. Vzhľadom na uvedené a vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd je pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa viazaný petitom návrhu v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde, sa ústavný súd zaoberal sťažnosťou len v rozsahu, v akom predmet konania vymedzil právny zástupca sťažovateľa pri špecifikácii petitu v sťažnosti doručenej ústavnému súdu 4. marca 2005 (m. m. I. ÚS 157/02, III. ÚS 173/03).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2005